

MELDING AV FORETAKSSAMMENSLUTNING

MELLOM

GYLDENDAL ASA

OG

**FORLAGET PRESS AS, PAX FORLAG AS, DREYERS FORLAG OSLO AS OG SPARTACUS
FORLAG AS**

2. oktober 2022

Inneholder konfidensiell informasjon

1 SAMMENDRAG AV MELDINGEN

På vegne av Gyldendal ASA ("**Gyldendal**") inngis melding om foretakssammenslutning gjennom Gyldendals overtakelse av kontroll over følgende fire forlag: Forlaget Press AS, Pax Forlag AS, Dreyers Forlag Oslo AS og Spartacus Forlag AS (i det følgende samlet benevnt "**Forlagene**" og sammen med Gyldendal "**Partene**"). Foretakssammenslutningen vil skje ved at Forlagene fusjonerer i et nytt felles selskap, hvor Gyldendal gis en kontrollerende eierandel på 50,1 % ("**Transaksjonen**"). Transaksjonen er nærmere beskrevet i punkt 3.1.

Forlagene hadde verken hver for seg eller samlet en årlig omsetning i Norge over 100 millioner kroner i 2021. Meldingen inngis derfor på frivillig basis, jf. konkurranseloven ("**krnl.**") § 18 sjetten ledd.

Gyldendal er morselskapet i et børsnotert konsern som opererer i det norske bokmarkedet, med hovedfokus på forretningsvirksomhet innen litteratur, læremidler og lærebøker, samt distribusjon og handel. Gyldendalkonsernet driver forlagsvirksomhet gjennom det heleide datterselskapet Gyldendal Norsk Forlag AS, som blant annet utgir sakprosa og skjønnlitteratur innenfor det såkalte allmenntilgjengeligmarkedet. Gyldendalkonsernet er også til stede i distribusjonsleddet, salgsleddet og markedet for strømmetjenester.

Forlagene driver forlagsvirksomhet, og utgir i all hovedsak sakprosa og skjønnlitteratur innenfor allmenntilgjengeligmarkedet. To av Forlagene har også begrenset omsetning innen fag- og lærebøker.

Foretakssammenslutningen vil medføre horisontale overlapp innenfor i) kjøpermarkedet for erverv av utgivelsesrettigheter til allmenntilgjengeligmarkedet; ii) kjøpermarkedet for erverv av utgivelsesrettigheter til fag- og lærebøker; iii) markedet for salg av allmenntilgjengeligmarkedet fra forlag; og iv) markedet for salg av fag- og lærebøker fra forlag, jf. punkt 6. I tillegg er Partene aktive i vertikalt forbundne markeder for i) salg av bøker til fra forlag til bokhandel, og ii) distribusjon av bøker fra forlag til forhandler, jf. punkt 7.

Foretakssammenslutningens horisontale virkninger er ikke egnet til å hindre effektiv konkurranse i noe marked.

- Partenes samlede markedsandeler på kjøpersiden i markedet for erverv av utgivelsesrettigheter anslås å ligge rett under 20 % både i allmenntilgjengeligmarkedet og fag- og lærebokmarkedet. De inkrementelle økningene i markedsandeler som følge av Transaksjonen er beskjedne, og etableringshindringene i markedet er lave.
- Partenes samlede markedsandeler i markedet for salg av allmenntilgjengeligmarkedet fra forlag anslås [REDACTED] Den inkrementelle økningen i markedsandeler som følge av Transaksjonen er beskjeden, og markedet preges av god konkurranse i forlagsleddet og lave etableringshindre.
- Partenes samlede markedsandeler i markedet for salg av fag- og lærebøker fra forlag anslås [REDACTED] Tallet reflekterer i all hovedsak at Gyldendal allerede forut for

Transaksjonen er en vesentlig aktør i dette markedet. Den inkrementelle økningen i markedsandeler som følge av foretakssammenslutningen er svært beskjeden [REDACTED]. Også dette markedet er preget av god konkurranse og lave etableringshindre, i tillegg til at kundene har betydelig innflytelse på konkurransen i markedet.

De vertikale relasjonene mellom Partene er nærmere beskrevet i punkt 7. Disse vertikale relasjonene, som ikke antas å ville få betydning for konkurransen i noe marked, er:

- Et vertikalt overlapp innen salg av allmennlitteratur til bokhandel;
- En vertikal relasjon innen salg av fag- og lærebøker til bokhandel;
- Et vertikalt berørt marked for distribusjon av allmennlitteratur og fag- og lærebøker fra forlag

Selv om foretakssammenslutningen ikke er egnet til å hindre effektiv konkurranse i noe marked, påpekes for fullstendighetens skyld at Transaksjonen ventes å utløse visse effektivitetsgevinster. Transaksjonen tar sikte på å forene den kreative kraften i små kvalitetsbevisste miljøer med den rasjonaliseringsgevinsten og løftekraften som en større samlet enhet vil kunne gi. [REDACTED]

[REDACTED] Bakgrunnen for transaksjonen er nærmere beskrevet i punkt 3.2.

2 KONTAKTINFORMASJON

2.1 Melder

Navn: Gyldendal ASA
Organisasjonsnummer: 812 206 222
Adresse: Sehestedsgate 4, 0164 Oslo
Postadresse: Postboks 6860 St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefonnummer: +47 22 03 41 00
E-postadresse: sentralbord@gyldendal.no

Kontaktperson(er) for melder: Advokatfirmaet Thommessen AS
v/advokat Siri Teigum og advokatfullmektig Liv Sofie H. Utvær
Adresse: Ruseløkkveien 38, 0251 Oslo
Postadresse: Postboks 1484 Vika, 0116 Oslo
Telefonnummer: +47 90 91 23 55 / +47 93 01 43 82
E-postadresse: ste@thommessen.no / liu@thommessen.no

2.2 Målselskapene

2.2.1 Forlaget Press AS

Navn: Forlaget Press AS

Organisasjonsnummer: 980 273 563
Adresse/postadresse: Kongens gate 2, 0153 Oslo
Telefonnummer: +47 22 82 32 40
E-postadresse: forlag@fpress.no

2.2.2 Pax Forlag AS

Navn: Pax Forlag AS
Organisasjonsnummer: 989 557 913
Adresse: Dronningens gate 16, 0152 Oslo
Postadresse: Postboks 461 Sentrum, 0105 Oslo
Telefonnummer: +47 23 13 69 00
E-postadresse: pax@pax.no

2.2.3 Dreyers Forlag Oslo AS

Navn: Dreyers Forlag Oslo AS
Organisasjonsnummer: 980 482 553
Adresse: Dronningens gate 16, 0152 Oslo
Postadresse: Postboks 461 Sentrum, 0105 Oslo
Telefonnummer: +47 23 13 69 00
E-postadresse: post@dreyersforlag.no

2.2.4 Spartacus Forlag AS

Navn: Spartacus Forlag AS
Organisasjonsnummer: 964 307 873
Adresse: Kongens gate 2, 0153 Oslo
Postadresse: Postboks 6673 St. Olavs Plass, 0129 Oslo
Telefonnummer: +47 22 44 56 70
E-postadresse: post@spartacus.no

3 FORETAKSSAMMENSLUTNINGEN

3.1 Beskrivelse av transaksjonen og grunnlag for inngivelse av melding

Gyldendal er morselskapet i et børsnotert konsern som opererer i det norske bokmarkedet, med hovedfokus på forretningsvirksomhet innen litteratur, læremidler og lærebøker, samt distribusjon og handel. Gyldendalkonsernet driver forlagsvirksomhet gjennom det heleide datterselskapet Gyldendal Norsk Forlag AS, som blant annet utgir sakprosa og skjønnlitteratur.

Forlaget Press AS ("**Press**"), Pax Forlag AS ("**Pax**"), Dreyers Forlag Oslo AS ("**Dreyer**") og Spartacus Forlag AS ("**Spartacus**") – i det følgende samlet benevnt "Forlagene" og sammen med Gyldendal "Partene" – er nisjeforlag som utgir bøker i det norske markedet. Forlagene utgir i all hovedsak skjønnlitteratur og sakprosa.

I henhold til transaksjonsavtale datert 9. september 2022 ("**Transaksjonsavtalen**") vil Partene etablere et nytt forlagshus gjennom en sammenslåing av Forlagene. Det nye forlaget omtales både i Transaksjonsavtalen og i det følgende som "**Forente Forlag**". Sammenslåingen vil ikke være underlagt meldeplikt, ettersom Forlagenes omsetning ligger langt under omsetningstersklene i krrl. § 18 annet ledd.

Partene har avtalt at Gyldendal skal inn på eiersiden i Forente Forlag med en eierandel på 50,1%. Formålet er at Gyldendal skal bidra til utviklingen av Forente Forlag som industriell partner og kompetansehus, jf. Transaksjonsavtalen punkt 1(v) og 3.4. De ulike stegene i Transaksjonen er nærmere beskrevet i Transaksjonsavtalen, som i samsvar med krrl. § 18a første ledd bokstav vedlegges meldingen.

I henhold til aksjonæravtalen mellom Partene ("**Aksjonæravtalen**")

Basert på det ovennevnte vil Gyldendal som et resultat av Transaksjonen oppnå varig kontroll over Forente Forlag, slik at det foreligger en foretakssammenslutning etter krrl. § 17 første ledd bokstav b).

Foretakssammenslutningen er ikke underlagt meldeplikt etter konkurranseloven, ettersom Forlagene (både hver for seg og samlet) har en årlig omsetning i Norge under 100 millioner kroner, jf. krrl. § 18 annet ledd bokstav b). Foretakssammenslutningen meldes frivillig til Konkurransetilsynet etter krrl. § 18 sjette ledd.

¹ Aksjonæravtalen er ikke signert, men utkast til Aksjonæravtalen er inntatt som vedlegg til Transaksjonsavtalen.

3.2 Bakgrunnen for transaksjonen

Formålet med Transaksjonen er å forene den kreative kraften i små kvalitetsbevisste miljøer med den rasjonaliseringsgevinsten, løftekraften og kompetanseøkningen som en større samlet enhet vil kunne gi.

4 BESKRIVELSE AV DE INVOLVERTE FORETAKENE OG FORETAK I SAMME KONSERN

4.1 Gyldendalkonsernet

Gyldendal ASA er morselskap i Gyldendalkonsernet. Konsernet er representert i hele verdikjeden i bokbransjen, herunder i forlagsvirksomhet, bokhandel, distribusjon og logistikk, bokklubber og strømmetjenester. Forretningsområdene er til dels organisert i egne selskaper, som enten er heleide, felleskontrollerte eller tilknyttede. Som morselskap i konsernet står Gyldendal ASA for utvikling av Gyldendals helhetlige strategi, og forvalter selskapets eiendommer og finansplasseringer.

Majoritetsaksjonæren i Gyldendal ASA er Must AS, som eier 85,88 % av aksjene.

Gyldendal ASA har tre heleide datterselskaper:

- Gyldendal Norsk Forlag AS ("GNF") ble stiftet i 1925 og driver virksomhet innen forlagsdrift. Forlaget utgir et bredt sortiment av bøker som blant annet inkluderer norsk og utenlandsk skjønnlitteratur, fagbøker, skolebøker og barne- og ungdomsbøker. Forlaget tilbyr også ulike digitale produkter og tjenester. Gjennom forlagsenhetene Gyldendal Litteratur, Kolon Forlag og Tiden Norsk Forlag utgir GNF skjønnlitteratur og generell litteratur, herunder sakprosa for allmennt markedet. Forlagsenhetene Gyldendal Akademisk, Gyldendal Undervisning og Gyldendal Rettsdata utgir læremidler og produkter innen profesjons- og undervisningslitteratur. Siden 2020 har også Kunnskapsforlaget blitt drevet som et imprint under Gyldendal. En nærmere beskrivelse av forlagsenhetene er gitt i Gyldendal ASAs årsrapport fra 2021 på side 14-15.

- ARK Bokhandel AS ("**ARK**") er en landsdekkende bokhandelkjede. Selskapet består av 154 butikker i alle landets fylker og nettbokhandelen ark.no.
- Forlagssentralen AS, som eies av Gyldendal ASA og GNF i fellesskap. Forlagssentralens hovedvirksomhet består av lagring og distribusjon av bøker og andre produkter fra forlag til forhandlere og forbrukere. Selskapet holder til på Regnbuen industriområde på Langhus, med lager og distribusjonsterminal på til sammen 16 000 kvm. Selskapet har i dag 89 fast ansatte.

Per 2022 har Gyldendal ASA også eierandeler i følgende felleskontrollerte og tilknyttede virksomheter:

- Fabel Lyd AS (50 %) – tidligere "Lydbokforlaget AS" - som eies av Gyldendal og Aschehoug i fellesskap. Fabel Lyd AS er et fullfunksjons fellesforetak som selger lydbøker og driver strømmetjenesten Fabel.
- De norske Bokklubbene AS (48,5 %), som omfatter 9 bokklubber, 5 serier og nettbokhandelen bokkilden.no. De Norske Bokklubbene driver også bokklubben.no, en fullsortiments nettbokhandel med over 2,6 millioner titler. De øvrige eierne av De norske Bokklubbene er Aschehoug (48,5 %) og Mater AS (3 %).
- Bokbasen AS (15 %), som utvikler og tilbyr informasjon og informasjonsløsninger til bokbransjen. Kundene er primært norske forlag og utgivere, bokhandler, nettbokhandler, bibliotek og andre forhandlere/institusjoner.
- Polaris Media ASA (1,88 %), som er et ledende norsk mediehus- og trykkerikonsern.

Gyldendal ASA er medlem av Etisk Handel. ARK er medlem av Virke og Bokhandlerforeningen. GNF er medlem av Den norske Forleggerforening, Norsk PEN og Virke.

Mer informasjon om Gyldendalkonsernet finnes på Gyldendals hjemmesider:

<https://www.gyldendalasa.no/>.

4.2 Forlagene

4.2.1 Press

Press ble etablert i 1997 og har 8 ansatte. Forlaget gir ut rundt 40 nye titler i året i en blanding av glattsatsproduksjoner og praktverk.

Press utgir skjønnlitteratur og sakprosa, både norske og oversatte titler. Det inngår også i Press sin forretningsidé å lage oppdragsbøker, og forlaget gir ut e-bøker i helt begrenset omfang.

Press eies i dag av Aars Invest AS (37,1 %), Selvaag Invest AS (37,1 %), Håkon Harket (20 %), Thomas Schjelderup Mala (4,9 %) og Pål Magnus Reed (0,9 %). Press har ingen eierinteresser i andre selskaper.

Press er medlem av Den norske Forleggerforening.

Mer informasjon om Press finnes på forlagets hjemmeside: <https://fpress.no/>.

4.2.2 Pax

Pax ble startet i 1964 for å fremme en gryende norsk venstreradikalisme i norsk vitenskap, kultur og politikk. Pax gir i dag ut oversatt skjønnlitteratur, sakprosa og akademisk litteratur av høy kvalitet.

Pax er et heleid datterselskap av Mater AS, som også eier Dreyer (100 %) og har eierandeler i Spartacus (50 %). Pax har ingen eierinteresser i andre selskaper.

Pax er medlem av Den norske Forleggerforening.

Mer informasjon om Pax finnes på forlagets hjemmeside: <https://www.pax.no/>.

4.2.3 Dreyer

Dreyer er et mellomstort kulturforlag med røtter tilbake til 1942. Dreyer er i dag et sakprosaforlag med vekt på norsk og oversatt historisk litteratur og debatlitteratur.

Dreyer er et heleid datterselskap av Mater AS, som også eier Pax (100 %) og har eierandeler i Spartacus (50 %). Dreyer har ingen eierinteresser i andre selskaper.

Dreyer er medlem av Den norske Forleggerforening.

Mer informasjon om Dreyer finnes på forlagets hjemmeside: <https://www.dreyersforlag.no/>.

4.2.4 Spartacus

Spartacus ble startet i 1989 og gir ut ca. 40 titler årlig innenfor et bredt spekter av sakprosa, med særlig fokus på dokumentarer, historie, biografier og populærvitenskap. Sakprosa for barn og unge er et nyere satsingsområde med et bredt spenn i sjangere.

Spartacus utgir også – i begrenset omfang – lærebøker og forskningspublikasjoner gjennom eget fagbokforlag (Scandinavian Academic Press).

Aksjeeierne i Spartacus er Mater AS (50 %), Dokk Holm AS (19,1 %), Iris Publishing AS (15,7 %), Punktum Forlagstjenester AS (13,5 %) og Spartacus Forlag AS (1,7 %). Spartacus har ingen eierinteresser i andre selskaper.

Spartacus er medlem av Den norske Forleggerforening.

Mer informasjon om Spartacus finnes på forlagets hjemmeside: <https://spartacus.no/>.

5 OMSETNING OG DRIFTSRESULTAT I NORGE SISTE REGNSKAPSÅR

Navn	Omsetning (i NOK 1000)	Driftsresultat ² (i NOK 1000)
Gyldendal ASA (konsolidert)	2 521 092	38 727
Forlaget Press AS	26 212	269
Pax Forlag AS ³	18 883	3 298
Dreyer Forlag Oslo AS	14 991	-2 629
Spartacus Forlag AS	17 359	813

6 HORIZONTAL OVERLAPP

6.1 Overordnet om det norske bokmarkedet og identifisering av horisontale overlapp

6.1.1 Bokgruppene og Partenes aktivitet innenfor disse

Det norske bokmarkedet omfatter salg av norske og utenlandske bøker i Norge. I Den norske Forleggerforeningen ("**Forleggerforeningen**") sin bransjestatistikk for det norske bokmarkedet ("**Bransjestatistikken**")⁴ anslås den totale forlagsomsetningen av bøker på norsk i 2021 å være 2 970 millioner kroner.⁵ Dette estimatet er basert på tall rapportert inn fra Forleggerforeningens medlemmer, og omfatter etter Gyldendals beregninger kun [REDACTED] av markedet for bøker utgitt på norsk.

Bøker som selges i det norske bokmarkedet grupperes i ni ulike bokgrupper. Bokgruppe 1 er skolebøker, bokgruppe 2 er fagbøker og lærebøker, bokgruppe 3 er sakprosa, bokgruppe 4 er skjønnlitteratur, bokgruppe 5 er billigbøker, bokgruppe 6 er verk, bokgruppe 7 er kommisjonsbøker,

² Driftsresultat er angitt som EBIT for samtlige selskaper.

³ Det påpekes for ordens skyld, som nevnt i punkt 4.2, at både Pax og Dreyer er heleide datterselskaper av Mater AS, og [REDACTED]. Også for det tilfellet at man må akkumulere omsetningen til flere – eller for den saks skyld samtlige – av Forlagene ved beregningen av om meldepliktstærsklene i krrl. § 18 annet ledd er oppfylt (jf. § 18 fjerde ledd smh. Forskrift om melding av foretakssammenslutninger § 5), vil totalomsetningen samlet ligge langt under terskelen på 100 millioner kroner i året.

⁴ Bransjestatistikken for 2021 er tilgjengelig på https://forleggerforeningen.no/wp-content/uploads/2022/06/Bransjestatistikk_2022_Web.pdf.

⁵ Se Bransjestatistikken s. 13.

lover, forskningsrapporter mv., bokgruppe 8 er lydbøker og elektroniske innholdsprodukter og bokgruppe 9 er annen litteratur.⁶

Bokgruppe 3-9 hører innunder det såkalte allmenntilgjengeligmarkedet, som står for omtrent to tredjedeler av den totale omsetningen av bøker i Norge. Nærværende foretakssammenslutning medfører et horisontalt overlapp i allmenntilgjengeligmarkedet.⁷ To av Forlagene (Pax og Spartacus) har også helt begrenset omsetning innenfor bokgruppe 2 (fag- og lærebøker), som – i kombinasjon med Gyldendals allerede etablerte posisjon innenfor bokgruppe 2 – gjør dette til et horisontalt berørt marked.

6.1.2 Verdikjeden og Partenes tilstedeværelse i verdikjeden

Verdikjeden i bokmarkedet kan etter Gyldendals syn inndeles i fire ledd:⁸

- i) forfatter;
- ii) forlag;
- iii) distribusjon fra forlag til salgskanal;
- iv) salgskanal (som selger til slutt kunder/forbrukere).

Forlag erverver utgivelsesrettigheter til bøker ved å inngå kontrakter direkte med norske forfattere og gjennom utenlandske forfatters agenter. Disse utgivelsesrettighetene danner basis for utgivelse av bøker i ulike formater, og rettighetene kan ofte videreliseres etter nærmere bestemmelser, for eksempel til bokklubber som trykker egne utgaver eller til strømmetjenester.

EU-kommisjonen har tidligere lagt til grunn at det eksisterer et eget relevant marked for erverv av utgivelsesrettigheter. Til tross for at dette er et marked hvor Partene kun er aktive på kjøpersiden, og selv om Konkurransetilsynet aldri har definert markedet nærmere (herunder unnlot Konkurransetilsynet å kommentere på det i sitt varsel i *Bonnier Books Holding AB / Strawberry Publishing Norge AS* av 3. mai 2021 ("**Bonnier-varselet**")), vil det for fullstendighetens skyld redegjøres for Partenes overlapp i dette markedet i det følgende.

Omdannelsen fra utgivelsesrettigheter til salgbare produkter, samt import, representerer oppstrømsmarkedet i bokmarkedet. Forlagene markedsfører og selger bøker til slutt kunde gjennom

⁶ Jf. bl.a. V2017-18 – *Cappelen Damm AS/Cappelen Damm Holding AS – Gyldendal Norsk Forlag AS/Gyldendal ASA – H Aschehoug & W Nygaard AS – Vigmostad & Bjørke AS/Schibsted ASA* avsnitt 122, og Konkurransetilsynets varsel i *Bonnier Books Holding AB / Strawberry Publishing Norge AS* av 3. mai 2021 punkt 4.1.

⁷ Merk at Forleggerforeningen definerer "allmenntilgjengeligmarkedet" til å omfatte omsetning av bøker innenfor bokgruppe 3 til 6, 8.1, 8.4-8.8 og 9.1-9.4, jf. bl.a. Bransjestatistikken s. 25 og s. 64 fotnote 2.

⁸ Tilsvarende ble lagt til grunn i melding av foretakssammenslutning mellom H. Aschehoug & Co W. Nygaard AS og Cappelen Damm AS av 20. februar 2022 punkt 5.2 og Konkurransetilsynets varsel i *Bonnier Books Holding AB / Strawberry Publishing Norge AS* av 3. mai 2021 ("**Bonnier-varselet**").

en rekke ulike kanaler, herunder bokhandel, bokklubb, dagligvare/kiosk, strømming, folkebibliotek og – i noen grad – direktesalg fra forlag til sluttkunde.

Distribusjonsleddet forestår, på vegne av forlagene, lagring, ordremottak, sampakking, ekspedisjon og transport av bøker til utsalgsstedene, samt merkantil oppfølging av ordrene. Distribusjon til bokhandler gjøres i all hovedsak av to aktører: Forlagssentralen og Sentraldistribusjon. Forlagssentralen eies som nevnt 100 % av Gyldendal, mens Sentraldistribusjon eies 100 % av Cappelen Damm. Bladcentralen betjener forhandlere innen dagligvare og kiosk/bensinstasjon.

De største forlagene i markedet, inkludert Gyldendal, er vertikalt integrerte i verdikjeden. Gyldendal driver både forlagsvirksomhet, distribusjon (gjennom Forlagssentralen) og salg til sluttkunde (gjennom ARK).

Forlagene Press, Pax, Dreyer og Spartacus er kun aktive på forlagsleddet, herunder innen erverv av utgivelsesrettigheter og salg av bøker til forhandlere. Som del av virksomheten tilbyr Forlagene også i begrenset utstrekning direktesalg til slutt kunder via sine respektive hjemmesider.

I Bonnier-varselet la Konkurransetilsynet til grunn at salg av bøker innen allmennlitteratur fra forlag direkte til sluttkunde inngår i samme marked som annet salg av allmennlitteratur fra forlag (herunder salg til fysiske og nettbaserte bokhandler, massemarkedet og bokklubber).⁹ Gyldendal legger i tråd med dette til grunn at salg direkte til sluttkunde ikke kan anses som et eget marked.

6.1.3 Horisontale overlapp

Basert på fremstillingen over legges det til grunn at Partene har horisontalt overlappende virksomhet i følgende markeder:

- Markedet for erverv av utgivelsesrettigheter til allmennlitteratur
- Markedet for erverv av utgivelsesrettigheter til fag- og lærebøker
- Markedet for salg av allmennlitteratur fra forlag
- Markedet for salg av fag- og lærebøker fra forlag

Markedet for erverv av utgivelsesrettigheter til hhv. allmennlitteratur og fag- og lærebøker antas ikke å være horisontalt berørt av Transaksjonen, ettersom Partenes samlede markedsandeler anslås å ligge rett under 20 % i hvert av disse segmentene. Disse markedene omtales nærmere i punkt 6.2.

⁹ Se Bonnier-varselet avsnitt 149. I Avsnitt 145-146 ble det pekt på betydelig tilbuds- og etterspørselssubstitusjon mellom de ulike kanalene for salg av allmennlitteratur fra forlag.

I markedet for salg av allmennlitteratur fra forlag anslås Partenes samlede markedsandeler [REDAKERT] og dette er dermed ikke et horisontalt berørt marked. Markedet omtales nærmere i punkt 6.3.

Markedet for salg av fag- og lærebøker fra forlag er et horisontalt berørt marked, hvor foretakssammenslutningen kun vil medføre helt ubetydelige inkrementelle økninger i Partenes samlede markedsandeler. Markedet omtales nærmere i punkt 6.4.

Foretakssammenslutningen anses ikke egnet til å påvirke konkurransen i noen av de nevnte markedene.

6.2 Markedet for erverv av utgivelsesrettigheter

6.2.1 Om markedet

I markedet for utgivelsesrettigheter representerer forfatterne tilbydersiden og forlagene etterspørselssiden.

Avtaler om utgivelsesrettigheter inngås typisk mellom det enkelte forlag og den enkelte forfatter, og reguleres så å si alltid av standardiserte forlagskontrakter og honoraravtaler (normalkontrakter) som angir rettigheter, plikter, royalty og vederlag for ulike typer verk. Normalkontraktene er fremforhandlet mellom bransjeforeningene til forfatterne og forleggerne, jf. for så vidt § 10 i forskrift om unntak fra konkurranseloven § 10 for samarbeid ved omsetning av bøker.

Med mindre annet er uttrykkelig avtalt, får forlaget enerett til å utnytte verket i dets originale form i den eller de medieformer som avtalen(e) omfatter. Forlaget påtar seg samtidig en plikt til å utgi eller offentliggjøre verket innen rimelig tid og sørge for markedsføring/utbredelse av verket. Så lenge forlagene oppfyller aktivitetskravene om publisering og selger/distribuerer bøkene til forfatteren i avtalt omfang og i avtalte salgskanaler, overdras de økonomiske rettighetene verket i utgangspunktet på evigvarende basis til forlaget. Normalkontrakten gir likevel forfatteren adgang til å bytte forlag ved langvarig passivitet eller mangel på salgsinnsats fra forlagenes side.

Virkingen av at normalkontrakten sies opp er at rettighetene til verket tilbakeføres til forfatteren. Ved bytte av forlag vil forfatteren ofte ønske å frigi tidligere verk slik at disse kan utgis i nytt opplag hos det nye forlaget, og for bøker hvor vilkårene i de opprinnelige avtalene er overholdt vil det kreve forhandlinger med det tidligere forlaget.

Det er et klart misforhold mellom hvor mange som ønsker å gi ut bøker og hva forlagene har kapasitet, økonomi og/eller ønske om å utgi. For debutanter og relativt ukjente forfattere oppstår det sjelden konkurranse om utgivelsesrettigheter. Forlagene konkurrerer først og fremst om etablerte forfattere, hvor mobiliteten til den enkelte forfatter avhenger av eksisterende avtale(r) og de samlede betingelser som andre forlag eventuelt er villig til å tilby. Fra forfatternes perspektiv er viktige konkurranseparametere omfanget av markedsføringsapparatet til forlaget, profil/renommé, tilknyttet redaktør, nettverk, distribusjonsmuligheter, kompetansen og kapasiteten hos forlaget, i tillegg til

størrelsen på forskuddsutbetalinger som de er villig til å tilby. Ettersom markedet preges av svært utstrakt bruk av normalkontrakter som bl.a. dekker prosentats for royalties og forskuddsutbetalinger, er det imidlertid begrenset konkurranse om de økonomiske betingelsene som tilbys.

En forfatter kan velge å gå ut en bok på eget forlag. Dette har vært en noe økende trend i senere tid. Når en forfatter velger å selvpublisere beholder vedkommende alle rettigheter til eget manus og kan selge boken hvor de vil. BoldBooks er en markeds plass som tilbyr uavhengige forfattertjenester (redaktør, korrekturleser, coverdesigner mv.), uten at forfatterne mister rettighetene til sine bøker.

6.2.2 Markedsavgrensningen

6.2.2.1 Produktmarked

I sak COMP/M.2978 *Lagardère/Natexis* ("**Lagardère**") slo EU-kommisjonen fast at forlagenes kjøp av utgivelsesrettigheter fra forfattere eller andre forlag utgjorde et relevant og distinkt produktmarked. Partene er ikke kjent med at Konkurransetilsynet tidligere har tatt stilling til avgrensning av dette markedet, men tilsynet har i tidligere saker vist til forlagenes erverv av forfatterrettigheter som et eget relevant marked.¹⁰ Markedet for erverv av utgivelsesrettigheter ble også rapportert som et eget marked i Bonnier-meldingen.

I Lagardère ble markedet nærmere segmentert etter språk og boksjanger.¹¹ Dette ble fulgt opp i sak COMP/M.4611 *Egmont/Bonnier* ("**Egmont/Bonnier**"), hvor Kommisjonen som illustrasjon for den relative markeds makten mellom forlagene brukte tall på andel av nye titler i lanseringsåret 2006 som ble gitt ut av henholdsvis Egmont og Bonnier, både på det generelle bokmarkedet og innenfor de ulike litteraturkategoriene.

I sak COMP/M.6789 *Bertelsmann/Pearson/Penguin Random House* synes Kommisjonen å ha opprettholdt et skille mellom anskaffelse av originalt engelskspråklige verker og fremmedspråklige verker, og et skille mellom ulike litteraturkategorier. Som mål for partenes markedsandeler i den saken brukte Kommisjonen i) størrelsen på forskuddsutbetalinger til bestselgende forfattere og ii) markedsandeler på salgsmarkeder nedstrøms, som er målbare størrelser som kan gi en indikasjon på relativ markedsstilling i markedet for ervervsrettigheter (oppstrøms).

I Bonnier-meldingen ble det fremhevet at markedet for erverv av utgivelsesrettigheter til bøker har likhetstrekk med markedet for utgivelsesrettigheter til musikk, ettersom tjenestene som tilbys av forlag og plateselskap er sammenlignbare når det gjelder åndsverk, forskuddsutbetalinger, innholdsredigering, design, korrektur og juridisk rådgivning, hvor Kommisjonen tidligere har

¹⁰ Se V2011-5 – *Norli Gruppen AS / NorgesGruppen Bok og Papir AS* ("**Norli-vedtaket**") avsnitt 29.

¹¹ Avsnitt 81 flg. og avsnitt 89 flg.

konkludert med at markedet defineres bredt som erverv av utgivelsesrettigheter til artistene.¹² Gyldendal er enig i denne observasjonen.

I foreliggende sak anser Gyldendal at det ikke er nødvendig å avgrense markedet for erverv av utgivelsesrettigheter nærere basert på sjanger (sakprosa, skjønnlitteratur, barnebøker osv.) eller verkets originalspråk, ettersom foretakssammenslutningen uansett ikke anses egnet til å hindre konkurransen i noe marked. Det påpekes at ingen av Forlagene har spesielt store markedsandeler innenfor noen enkeltsjanger, og at også Gyldendals markedsandeler fordeler seg nokså jevnt mellom sjangre. Det legges likevel til grunn at det kan skilles mellom erverv av utgivelsesrettigheter til hhv. allmennlitteratur og fag- og lærebøker.¹³ Markedsandeler oppgis derfor separat for hvert av disse to segmentene i det følgende.

6.2.2.2 Geografisk marked

Når forlag erverver utgivelsesrettigheter fra forfattere, omfatter disse som regel utgivelsesrettigheter i Norge/på norsk. Dette gjelder også vanligvis dersom forfatteren skulle være utenlandsk. Partene legger derfor til grunn at markedet for erverv av utgivelsesrettigheter er minst nasjonalt i utstrekning.

6.2.3 *Transaksjonen er ikke egnet til å påvirke konkurransen i markedet for erverv av utgivelsesrettigheter*

6.2.3.1 Partenes samlede markedsandeler er beskjedne

I tråd med Kommisjonens tilnærming i Egmont/Bonnier og Bonnier-meldingen, oppgis Partenes andel av nyutgivelser i 2021 som illustrasjon for Partenes markedsandeler i markedet for erverv av utgivelsesrettigheter.

Antall nye titler i allmenntil markedet (1. utgave) i 2021 var ifølge Bransjestatistikken ca. 2200.¹⁴ Dette estimatet inkluderer imidlertid ikke nyutgivelser fra forlag som ikke er medlem av Forleggerforeningen. Gyldendal anslår at det ble utgitt minst 200 nye titler i 2021 som ikke er reflektert i statistikken. Herunder utga Bonnier Norsk Forlag anslagsvis 70 nye titler og Vigmestad & Bjørke anslagsvis 130 nye titler.¹⁵ Av det samlede tallet på ca. 2400 utga Gyldendal ca. 330 (14 %), Press 35 (1,5 %), Pax 30 (1,2 %), Dreyer 30 (1,2 %) og Spartacus 41 (1,7 %). Partenes samlede

¹² Jf. sak COMP/M.4404 *Universal/BMG Music Publishing*; Sak COMP/M. 6459 *Sony/Mubadala Development/EMI Music Publishing*.

¹³ Se punkt 6.3.1 og 6.4.1 om praksis knyttet til son dringen mellom allmennlitteratur og fag- og lærebøker. Det legges også til grunn at det er liten grad av tilbuds- og etterspørselssubstitusjon mellom hhv. erverv av utgivelsesrettigheter til allmennlitteratur og erverv av utgivelsesrettigheter til fag- og lærebøker.

¹⁴ Bransjestatistikken s. 24.

¹⁵ Tall på nyutgivelser for 2021 er hentet ut fra Mentor, som er et webbasert søke- og bestillingssystem for bøker og andre varer fra alle forlag og utgivere i Norge. Mentor leveres av Bokbasen (se <https://www.bokbasen.no/hjelp/mentor>) og informasjonen i Mentor er offentlig tilgjengelig for enhver abonnent. Den samme informasjonen kan leses ut av andre offentlige kilder, herunder forlagenes kataloger.

markedsandeler anslås dermed å være ca. 19,6 % og det er følgelig ikke tale om et horisontalt berørt marked. For fullstendighetens skyld omtales likevel etableringshindringer kort i det følgende.

Partenes markedsandeler på salgsmarkedet nedstrøms er for øvrig oppgitt i punkt 6.3.2.1.

Antall nye titler i fag- og lærebokmarkedet i 2021 var ifølge Bransjestatistikken ca. 490,¹⁶ men heller ikke dette estimatet inkluderer nyutgivelser fra ikke-medlemmer. Gyldendal anslår at det ble utgitt minst 170 nye titler i bokgruppe 2 i 2021 som ikke reflekteres i Bransjestatistikken.¹⁷ Av et estimert samlet totaltall på ca. 660 utga Gyldendal ca. 110 (16,7 %) og Spartacus 15 (2,3 %). Pax ervervet ingen nye titler innenfor denne bokgruppen i 2021, mens Press og Dreyer har ikke virksomhet innenfor bokgruppe 2 overhodet. Partenes samlede markedsandeler anslås dermed å være ca. 19 % og det er følgelig ikke tale om et horisontalt berørt marked. For fullstendighetens skyld omtales likevel etableringshindringer kort i det følgende.

Gyldendal, Pax og Spartacus sine markedsandeler på salgsmarkedet nedstrøms er for øvrig oppgitt i punkt 6.4.2.1.

6.2.3.2 Etableringshindringer

Det er lave etableringshindringer for å starte opp som forfatter. Det kreves ingen formalutdanning eller økonomiske investeringer av betydning. Selv om man ikke skulle antas av et forlag, finnes det – som nevnt i punkt 6.2.1 over – andre muligheter for å etablere seg som forfatter, herunder gjennom selvpublisering og eventuelt ved bruk av selskap som tilbyr uavhengige forfattertjenester.

Partene mener også at terskelen for å etablere seg som forlag er relativt lav. Det eksisterer i dag et stort antall forlag i det norske markedet, og det gjelder ingen krav til registrering e.l. for å starte opp. Det kreves først og fremst tilgang til forfatterrettigheter, redaksjonelt ansatte, trykk, produksjon og transport. Mange av disse funksjonene er det mulig å skaffe fra eksterne leverandører, og det kreves derfor ikke vesentlige økonomiske investeringer for å starte forlag.

Store og etablerte forfattere vil gjerne foretrekke forlag av en viss størrelse og med en viss kompetanse, men det finnes mange eksempler på at anerkjente forfattere har forlatt større forlag til fordel for mindre og mer ukjente forlag (herunder ut fra et ønske om tettere oppfølging, større fokus på innovasjon, bedre markedsføring mv.).¹⁸ Det hender også at forfattere velger å utgi enkelte utgivelser på andre forlag enn det de vanligvis er tilknyttet.

¹⁶ Bransjestatistikken s. 24-25. Det tas forbehold om at det ikke fremgår tydelig av Bransjestatistikken hvorvidt dette kun omfatter førsteutgaver, men Gyldendal legger til grunn at det er tilfellet.

¹⁷ Dette baseres på at Fagbokforlaget, som ikke rapporterer til Bransjestatistikken, alene utga anslagsvis 170 nye titler i bokgruppe 2 i 2021 ifølge tall fra Mentor.

¹⁸ Det vises til i fotnote 192 i Bonnier-meldingen, som bl.a. oppgir eksempler på at etablerte forfattere gikk over til tidligere Strawberry Publishing.

Stordriftsfordeler har betydning for forlagenes kostnadsbase, men økt bruk av teknologi og fokus på digitale markeder kan bidra til å ta ned kostnader knyttet til trykking og distribusjon av fysiske bøker. Som vist til i Bonnier-meldingen, finnes det også flere eksempler på at nye forlag har lyktes med å etablere seg i det norske bokmarkedet, dels gjennom erverv av eksisterende forlag og dels gjennom organisk vekst (herunder Kagge, Vigmostad & Bjørke og Bonnier Norsk Forlag). At Forleggerforeningen har over 90 medlemmer, i tillegg til at det finnes en lang rekke forlag utenom Forleggerforeningen – samt det faktum at stadig flere forfattere velger å utgi bøker på eget forlag – underbygger at etableringshindringene er lave.

6.2.4 Partenes viktigste konkurrenter

I markedet for erverv av utgivelsesrettigheter står Partene selv på kundesiden, mens leverandørene er en vid krets av enkeltpersoner (forfatterne). Det anses derfor ikke naturlig å oppgi Partenes viktigste "kunder" eller "leverandører" i dette segmentet.

Partenes viktigste konkurrenter er sammenfallende med det som oppgis innen markedene for salg av bøker fra forlag i hhv. punkt 6.3.3 og 6.4.3 under. Foretakssammenslutningen antas ikke å få noen virkning for Partenes konkurrenter i et norsk marked for erverv av utgivelsesrettigheter til allmennlitteratur eller til fag- og lærebøker.

6.3 Markedet for salg av allmennlitteratur fra forlag

6.3.1 Markedsavgrensningen

6.3.1.1 Produktmarked

Gyldendal ASA driver gjennom datterselskapet GNF forlagsvirksomhet innen et bredt spenn av sjangre. Forlagene er på sin side aktiv innenfor (norsk og oversatt) skjønnlitteratur og sakprosa. Det horisontale overlappet mellom Partenes forlagsvirksomhet er i all hovedsak innen norsk og oversatt sakprosa og skjønnlitteratur (bokgruppe 3 og 4), dvs. innenfor allmenntil markedet.

I Bonnier-varselet tok Konkurransetilsynet utgangspunkt i at det foreligger et eget relevant marked for salg av bøker innen allmennlitteratur (bokgruppe 3-9) fra forlag, adskilt fra salg av bokgruppe 1 (skolebøker) og 2 (fag- og lærebøker).¹⁹ Partene vil i det følgende legge til grunn samme tilnærming og rapportere på et separat marked for salg av allmennlitteratur fra forlag.

I Bonnier-varselet fant Konkurransetilsynet det ikke nødvendig å ta endelig stilling til om markedet for salg av allmennlitteratur fra forlag måtte segmenteres nærmere på bakgrunn av litteraturkategori, utgivelsesformat eller salgskanal (herunder salg til forhandler vs. salg direkte til sluttkunde).²⁰ Etter Gyldendals syn er dette heller ikke nødvendig i nærværende sak, ettersom Transaksjonen ikke er egnet til å hindre effektiv konkurranse selv under hypotetisk snevrere

¹⁹ Se Bonnier-varselet punkt 5.2.1.2.

²⁰ Se punkt 5.2.1.1-5.2.1.4 i Bonnier-varselet. Konkurransetilsynet vurderte imidlertid i) salg av bøker til strømmetjenester og ii) salg av litterære strømmetjenester som egne relevante markeder. Forlagene er ikke aktiv innenfor disse markedene.

produktmarkedsavgrensning basert på litteraturkategori, utgivelsesformat eller salgskanal.²¹ I tråd med Bonnier-varselet legges det derfor til grunn at samtlige litteraturkategorier, utgivelsesformat og salgskanaler inngår i et felles relevant marked for salg av allmennlitteratur fra forlag.

6.3.1.2 Geografisk marked

Gyldendal legger til grunn at markedet for salg av allmennlitteratur fra forlag er nasjonalt i utstrekning.²² Det vises i den forbindelse til at bøkene i all hovedsak er norsk eller oversatt til norsk (med unntak av undergruppene 9.3 og 9.4, som samlet utgjør en svært liten andel av det totale allmenntilmarkedet).

6.3.2 *Transaksjonen er ikke egnet til å påvirke konkurransen i markedet for salg av allmennlitteratur fra forlag*

6.3.2.1 Partenes samlede markedsandeler er beskjedne, med lave inkremerter

Dersom det tas utgangspunkt i tall fra Bransjestatistikken alene, er Partenes samlede markedsandeler på et felles nasjonalt marked for salg av allmennlitteratur på norsk 23,6 %.²³ Gyldendal anslår imidlertid at Partenes markedsandeler reelt ligger betydelig lavere enn dette, ettersom Bransjestatistikken kun inkluderer omsetningstall fra medlemsforlag. Store forlag som ikke er regnet med i statistikken inkluderer Bonnier Norsk Forlag (som ifølge sine hjemmesider er Norges fjerde største allmenntilforlag), Vigmostad & Bjørke (som oppgir å være Norges fjerde største forlagshus for allmenn- og faglitteratur samlet), Capitana, Armada og Pioner. Heller ikke serielitteraturen til Egmont er tatt med i Bransjestatistikken. Et forsiktig estimat tilsier at [REDACTED] av totalmarkedet for allmennlitteratur på norsk ligger utenfor.²⁴ Totalmarkedet som Bransjestatistikken anslå til 1,485 milliarder kroner i 2021 kan derfor mer reelt kan anslås til [REDACTED]²⁵

²¹ Det vises eksempelvis til at selv med snevrest mulig plausible avgrensning basert på litteraturkategori (underbokgrupper) vil Partenes samlede markedsandeler ikke overstige [REDACTED] i noe hypotetisk segment. Ved en hypotetisk segmentering ut fra utgivelsesformat vil Partene ikke ha horisontalt overlapp overhodet innenfor lydfiler (herunder salg til strømmemarkedet), mens Partenes samlede markedsandelene for e-bøker er [REDACTED] med inkrement på [REDACTED]. Ved en hypotetisk segmentering ut fra salgskanaler har Partene samlet ikke over [REDACTED] markedsandeler i noen enkeltstående salgskanal utenom Norsk kulturråd (ansvarlig for den statlige innkjøpsordningen for ny norsk skjønnlitteratur som distribueres til norske folkebibliotek), hvor Partenes samlede markedsandeler er [REDACTED]. Disse estimatene baserer seg på totalmarkedene som legges til grunn i Bransjestatistikken og er derfor antakelig betydelig overdrevet, men de gir likevel en nyttig indikasjon på Partenes begrensede størrelse innenfor ulike hypotetiske undersegmenter.

²² Dette ble også lagt til grunn i Bonnier-varselet.

²³ Jf. Bransjestatistikken s. 64.

²⁴ Dette samsvarer godt med tabellen nederst på s. 7 i Bransjestatistikken, hvor det fremgår at medlemsforlagenes andel av totale utsalgspriser i 2021 var 76,2%.

²⁵ I tillegg til dette kommer salg av engelske bøker fra utenlandske forlag, som – uavhengig av om det anses å være del av samme produktmarked som norske bøker – i alle tilfeller antas å utøve et visst konkurransepress på norskspråklige bøker, jf. punkt 6.3.2.2 under.

På bakgrunn av det ovennevnte anslås Partenes markedsandeler i markedet for salg av allmennlitteratur fra forlag som følger:

Tabell 1: Partenes markedsandeler på det nasjonale allmenmarkedet for 2021²⁶

Forlag	Forlagsomsetning	Markedsandel %
Gyldendal	287 083	██████
Press	23 630	██████
Pax	14 709	██████
Dreyers	13 981	██████
Spartacus	12 361	██████
Samlet	351 764	██████
Andre medlemmer av Forleggerforeningen	1 133 312	██████
Andre ikke-medlemmer av Forleggerforeningen	██████	██████
Total	██████	100,0 %

Markedet for salg av allmennlitteratur anses ut fra dette ikke å være horisontalt berørt av Transaksjonen. For god ordens skyld oppgis likevel noe nærmere informasjon om konkurransesituasjonen og etableringshindre i markedet i punkt 6.3.2.2 under, før partenes viktigste konkurrenter, kunder og leverandører oppgis i punkt 6.3.3.

6.3.2.2 God konkurranse i forlagsleddet og lave etableringshindre

Etter Gyldendals syn er det sterk konkurranse i markedet for salg av bøker fra forlag til allmenmarkedet. Cappelen Damm AS sine markedsandeler i det samlede allmenmarkedet i 2021 anslås å være ██████²⁷ og dette forlaget vil fortsette å være en betydelig konkurrent etter Transaksjonen. Det samme gjelder Aschehoug (inkl. Forlaget Oktober). Også Bonnier Norsk Forlag, Vigmstad & Bjørke og Egmont har vesentlige markedsandeler innen allmenmarkedet (som ikke er oppgitt i Bransjestatistikken). I tillegg finnes det et betydelig antall mindre forlag som utfordrer de store forlagene i konkurransen, og salg av engelske bøker fra utenlandske forlag antas også å utøve et visst konkurransepress i allmenmarkedet.

Etter Gyldendals syn er det videre lave etableringshindre innen salg av bøker fra forlag. Det vises til fremstillingen i punkt 6.2.3.2 over.

²⁶ Basert på tall fra Bransjestatistikken og et anslått påslag i totalmarkedet på ██████; tall oppgitt i 1000 kr.

²⁷ Dette er basert på den beregningen av totalmarkedet for salg av allmennlitteratur fra forlag som fremgår i punkt 6.3.2.1.

6.3.3 Partenes viktigste konkurrenter, kunder og leverandører

Nedenfor gis en oversikt over Partenes viktigste konkurrenter, kunder og leverandører i markedet for salg av allmennlitteratur fra forlag, jf. konkurranseloven § 18 a bokstav e.

Tabell 2: Gyldendals viktigste konkurrenter, leverandører og kunder i markedet for salg av allmennlitteratur fra forlag

Konkurrenter ²⁸		Kunder		Leverandører	
Navn	Estimert markedsandel	Navn	Andel salg (%)	Navn	Leveranseandel (%) ²⁹
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]

Foretakssammenslutningen antas ikke å få noen virkning for Gyldendals konkurrenter, kunder og leverandører i et norsk marked for salg av allmennlitteratur fra forlag.

Tabell 3: Press' viktigste konkurrenter, leverandører og kunder i markedet for salg av allmennlitteratur fra forlag

Konkurrenter ³⁰		Kunder		Leverandører	
Navn	Estimert markedsandel	Navn	Andel salg (%)	Navn	Leveranseandel (%)
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]

²⁸ Ved beregningen av konkurrenters markedsandeler har Gyldendal tatt utgangspunkt i de underbokgruppene hvor Gyldendal har den største andelen av sin omsetningen. Deretter har man sett på hvilke forlag som er størst innen disse kategoriene ut fra Bransjestatistikken. Totalmarkedet er også her forsiktig estimert å være [REDACTED] større enn det som fremgår av Bransjestatistikken, jf. punkt 6.3.2.1 over, og dette er reflektert i konkurrentenes estimerte markedsandeler. [REDACTED]

²⁹ "Leveranseandel" i tabellene viser til hvor stor andel av selskapets kostnader den oppgitte leverandøren utgjør.

³⁰ For ordens skyld bemerkes at navn og estimerte markedsandeler for Forlagenes konkurrenter er beregnet av Gyldendal basert på samme metode som den beskrevet i fotnote 28.

[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
------------	------------	------------	------------	------------	------------

Foretakssammenslutningen antas ikke å få noen virkning for Press' konkurrenter, kunder og leverandører i et norsk marked for salg av allmennlitteratur fra forlag.

Tabell 4: Pax' viktigste konkurrenter, leverandører og kunder i markedet for salg av allmennlitteratur fra forlag

Konkurrenter		Kunder		Leverandører	
Navn	Estimert markedsandel	Navn	Andel salg (%)	Navn	Leveranseandel (%)
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]

Foretakssammenslutningen antas ikke å få noen virkning for Pax' konkurrenter, kunder og leverandører i et norsk marked for salg av allmennlitteratur fra forlag.

Tabell 5: Dreyers viktigste konkurrenter, leverandører og kunder i markedet for salg av allmennlitteratur fra forlag

Konkurrenter		Kunder		Leverandører	
Navn	Estimert markedsandel	Navn	Andel salg (%)	Navn	Leveranseandel (%)
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]

Foretakssammenslutningen antas ikke å få noen virkning for Dreyers konkurrenter, kunder og leverandører i et norsk marked for salg av allmennlitteratur fra forlag.

Tabell 6: Spartacus' viktigste konkurrenter, leverandører og kunder i markedet for salg av allmennlitteratur fra forlag

Konkurrenter		Kunder		Leverandører	
Navn	Estimert markedsandel	Navn	Andel salg (%)	Navn	Leveranseandel (%)
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]

Foretakssammenslutningen antas ikke å få noen virkning for Spartacus' konkurrenter, kunder og leverandører i et norsk marked for salg av allmennlitteratur fra forlag.

6.4 Markedet for salg av fag- og lærebøker (bokgruppe 2) fra forlag

6.4.1 Markedsavgrensningen

6.4.1.1 Produktmarked

Bøker som selges i det norske bokmarkedet grupperes som nevnt i ni ulike bokgrupper. Bokgruppe 1 og 2 er såkalt undervisningslitteratur. Gyldendal har omsetning både i bokgruppe 1 og 2, mens Pax og Spartacus har noe omsetning i bokgruppe 2.

EU-Kommisjonen har tidligere lagt til grunn at salg av undervisningslitteratur fra forlag (bokgruppe 1 og 2) utgjør et produktmarked atskilt fra markedet for salg av allmennlitteratur fra forlag.³¹ Dette ble også lagt til grunn av Konkurransetilsynet i Bonnier-varselet.³²

Det er i foreliggende sak ikke grunn til å ta endelig stilling til om bokgruppe 1 og 2 inngår i samme produktmarked. Partene har ikke overlapp innenfor bokgruppe 1, og Transaksjonen ikke er egnet til å begrense konkurransen selv om man legger til grunn en snever markedsdefinisjon som kun omfatter bokgruppe 2.

6.4.1.2 Geografisk marked

Gyldendal bemerker at det innenfor en rekke av de fagområdene som inngår i bokgruppe 2 er et betydelig innslag av konkurranse fra internasjonale aktører, især engelskspråklige. Graden av internasjonal konkurranse vil variere fra fagområde til fagområde. For denne meldingens formål legges det likevel for enkelhets skyld til grunn at markedet for salg av fag- og lærebøker i bokgruppe 2

³¹ Comp/M.7476, *Holtzbrinck Publishing Group/Springer Science + Business Media GP Acquisition SCA/JV*, avsnitt 21.

³² Se punkt 5.2.1.2 i varselet.

fra forlag er nasjonalt i utstrekning, i tråd med Konkurransetilsynets syn på den geografiske markedsavgrensningen for allmenmarkedet i Bonnier-varselet.

6.4.2 *Transaksjonen er ikke egnet til å påvirke konkurransen i markedet for salg av fag- og lærebøker (bokgruppe 2) fra forlag*

6.4.2.1 Forlagene har svært lave markedsandeler og begrenset konkurransenærhet til Gyldendal Partene har et helt begrenset overlapp innen bokgruppe 2 (fag- og lærebøker), hvor Pax omsatte for [REDACTED] og Spartacus for [REDACTED] i 2021.

Ifølge Bransjestatistikken var totalmarkedet for fag- og lærebøker 310,4 millioner kroner i 2021.³³ Også her er imidlertid tall fra forlag som ikke er medlem av Forleggerforeningen utelatt fra det estimerte totalmarkedet. Fagbokforlaget (som ligger under Vigmostad & Bjørke) er slikt forlag som ikke omfattes av Bransjestatistikken. Gyldendal anslår at Fagbokforlagets omsetning innenfor bokgruppe 2 alene utgjorde ca. [REDACTED] i 2021. Basert på et estimert totalmarked på ca. [REDACTED] anslås Gyldendals markedsandel å være rundt [REDACTED] i bokgruppe 2. Forlagenes samlede markedsandeler anslås å være [REDACTED]. Dette lave inkrementet tilsier etter Gyldendals syn i seg selv at foretakssammenslutningen ikke er egnet til å påvirke konkurransen i markedet.

Konkurransenærhet mellom hhv. Gyldendal og Forlagene innenfor bokgruppe 2 er videre begrenset. Mens Gyldendal typisk utgir fag- og lærebøker i større opplag til bl.a. universiteter, høyskoler og store profesjonsmarkeder som juss og medisin, utgir Pax og Scandinavian Academic Press (Spartacus) smalere og mer eklektisk faglitteratur. [REDACTED]

[REDACTED] Den begrensede konkurransenærheten mellom Partene gjenspeiles i listene over Partenes viktigste konkurrenter, kunder og leverandører i punkt 6.4.3 under.

6.4.2.2 God konkurranse, lave etableringshindre og kunders innflytelse på konkurransen

Det anslås at Fagbokforlaget har en omsetning i omtrent samme størrelsesorden som hver av Cappelen Damm, Gyldendal og Aschehoug (Universitetsforlaget) innenfor fag- og lærebøker til høyere utdanning. I tillegg vil internasjonale forlag utgjøre et betydelig konkurransekorrektiv på dette markedet, herunder særlig i form av engelskspråklig litteratur til universitet-/høyskole- og

³³ Se Bransjestatistikken s. 65, tabell for underbokgruppe 2.1 og 2.2 samlet.

profesjonssegmentet. Omsetningen av engelskspråklig litteratur fra internasjonale forlag i Norge anslås grovt å utgjøre [REDAKERT] i 2021, og er ikke reflektert i Bransjestatistikken.

Etableringshindringene i markedene for salg av skolebøker og fagbøker/lærebøker fra forlag er mye de samme som for de øvrige bokmarkedene, dvs. forfatterrettigheter og tilgang til høyt kvalifiserte redaksjonelt ansatte. Det vises til redegjørelsen for de relativt lave etableringshindrene på forlagsleddet i punkt 6.2.3.2 over.

En stor del av Gyldendals omsetning innen bokgruppe 2 skriver seg som nevnt fra salg av pensumbøker til høyere utdanning, og her vil lærestedene i stor grad selv bestemme hva som publiseres gjennom at de setter pensum. Kundene i bokgruppe 2 har med andre ord betydelig innflytelse på konkurransen i markedet.

6.4.3 Partenes viktigste konkurrenter, kunder og leverandører

Partenes fem viktigste konkurrenter, kunder og leverandører i markedet for salg av fag- og lærebøker (bokgruppe 2) fra forlag, jf. konkurranseloven § 18 a bokstav e.

Tabell 7: Gyldendals viktigste konkurrenter, kunder og leverandører i markedet for salg av fag- og lærebøker fra forlag

Konkurrenter ³⁴		Kunder		Leverandører	
Navn	Estimert markedsandel	Navn	Andel salg (%)	Navn	Leveranseandel (%)
[REDAKERT]	[REDAKERT]	[REDAKERT]	[REDAKERT]	[REDAKERT]	[REDAKERT]
[REDAKERT]	[REDAKERT]	[REDAKERT]	[REDAKERT]	[REDAKERT]	[REDAKERT]
[REDAKERT]	[REDAKERT]	[REDAKERT]	[REDAKERT]	[REDAKERT]	[REDAKERT]
[REDAKERT]	[REDAKERT]	[REDAKERT]	[REDAKERT]	[REDAKERT]	[REDAKERT]
[REDAKERT]	[REDAKERT]	[REDAKERT]	[REDAKERT]	[REDAKERT]	[REDAKERT]

Foretakssammenslutningen antas ikke å få noen virkning for Gyldendals konkurrenter, kunder og leverandører i et norsk marked for salg av fag- og lærebøker fra forlag.

³⁴ Gyldendals oversikt over konkurrenter og konkurrenters markedsandeler er basert på samme metode som den beskrevet i fotnote 28 over. [REDAKERT]

Tabell 8: Pax' viktigste konkurrenter, kunder og leverandører i markedet for salg av fag- og lærebøker fra forlag

Konkurrenter		Kunder		Leverandører ³⁵	
Navn	Estimert markedsandel	Navn	Andel salg (%)	Navn	Leveranseandel (%)
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]

Foretakssammenslutningen antas ikke å få noen virkning for Pax' konkurrenter, kunder og leverandører i et norsk marked for salg av fag- og lærebøker fra forlag.

Tabell 9: Spartacus' viktigste konkurrenter, kunder og leverandører i markedet for salg av fag- og lærebøker fra forlag

Konkurrenter		Kunder		Leverandører	
Navn	Estimert markedsandel	Navn	Andel salg (%)	Navn	Leveranseandel (%)
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]

Foretakssammenslutningen antas ikke å få noen virkning for Spartacus' konkurrenter, kunder og leverandører i et norsk marked for salg av fag- og lærebøker fra forlag.

³⁵ Pax' leverandører i markedet for salg av fag- og lærebøker fra forlag er de samme som for salg av allmennlitteratur, jf. punkt 6.3.3 over.

7 VERTIKALT FORBUNDNE MARKEDER

7.1 Innledning

Det norske bokmarkedet kan som nevnt deles inn i fire ledd: i) forfatter, ii) forlag, iii) distribusjon fra forlag til salgskanal og (iv) salgskanal (som selger til slutt kunder/forbrukere), jf. punkt 6.1.2.

I tillegg til å drive forlagsvirksomhet, er Gyldendal til stede i distribusjonsleddet gjennom Forlagsentralen og i salgsløddet gjennom ARK, som både har fysiske bokhandlere og nettbutikk. Gyldendal har også eierinteresser i Fabel, som er aktiv i strømmemarkedet.

Forlagene selger per i dag ikke titler/lydfiler til aktører i strømmemarkedet, og det er derfor ikke vertikalt overlapp mellom partene på dette området.³⁶ I det følgende redegjøres derfor for de vertikale relasjonene mellom partene i i) markedet for salg av allmennlitteratur fra forlag til bokhandel; ii) markedet for salg av fag- og lærebøker fra forlag til bokhandel; og iii) markedet for distribusjon av bøker fra forlag til forhandler.

7.2 Vertikale relasjoner i markedet for salg av allmennlitteratur og fag- og lærebøker fra forlag til bokhandel

7.2.1 Markedsavgrensning

ARK driver bokhandlervirksomhet i nedstrømsmarkedet fra GNF og Forlagene. Selv om ARK har omsetning både innenfor allmenntilgjengelighet og innenfor skole- og fagbokmarkedet, er omsetningen klart størst innenfor førstnevnte.

Gyldendal observerer at Konkurransetilsynet i V2011-5 – *Norli Gruppen AS / Norgesgruppen Bok og Papir AS ("Norli-vedtaket")* skilte mellom fagbokhandlere og allmenntilgjengelighet basert på forskjeller i utvalg, bøkernes bruksområde og utsalgsstedenes typiske beliggenhet (hvor fagbokhandlere ofte ligger på eller nærme universitetsområder).³⁷ Etter Gyldendals syn er det ikke nødvendig for Konkurransetilsynet å ta stilling til om det må skilles mellom fagbokhandlere og allmenntilgjengelighet i foreliggende sak, ettersom foretakssammenslutningen selv under en snever markedsavgrensning ikke vil ha vertikale virkninger som er egnet til å påvirke konkurransen. I *Norli-vedtaket* ble det også lagt til grunn et skille mellom fysiske bokhandlere og nettbokhandel. I lys av den digitale utviklingen som har funnet sted mellom 2011 og 2022, legges det til grunn at dette skillet ikke kan opprettholdes i dag.

³⁶

Fabel er et fullfunksjons fellesforetak som Gyldendal eier 50/50 sammen med Aschehoug. Dette, i kombinasjon med at bredden i utvalget av titler er et vesentlig konkurranseparameter i konkurransen med andre strømmetjenester som Storytel, innebærer at Fabel ikke vil ha insentiv til å utestenge konkurrenter på oppstrømsmarkedet for forlagsvirksomhet. Gitt Partenes beskjedne markedsandeler på forlagsleddet, jf. punkt 6.3 over, er det heller ikke fare for innsatsfaktorutestengelse som følge av transaksjonen. Når det gjelder strømmemarkedet vil det for øvrig være en fordel for forlag å være nøytrale (tilgjengelig på samtlige/så mange som mulig) strømmeplassformer, ettersom antall strømminger genererer både forlagsroyalties og forfatterroyalties.

³⁷ Se *Norli-vedtaket* avsnitt 45 flg.

På oppstrømsmarkedet for salg av bøker fra forlag legger Gyldendal til grunn at det kan segmenteres mellom allmennlitteratur på den ene siden og fag- og lærebøker på den andre.

Hva gjelder den geografiske markedsavgrensningen, legges det til grunn at markedet for salg av bøker fra forlag til bokhandel er nasjonalt i utstrekning. Dette er i tråd med fremstillingen i punkt 6.3.1.2 og 6.4.1.2 over, men Gyldendal vil også her påpeke at særlig innenfor fag- og lærebokmarkedet møter norske forlag til dels merkbar konkurranse fra internasjonale forlag.

7.2.2 *Partenes vertikale overlapp innen salg av allmennlitteratur til bokhandel er ikke egnet til å påvirke konkurransen*

ARK sin andel av salg av allmennlitteratur fra bokhandel anslås basert på Bransjestatistikken å være ca. 43 % i 2021,³⁸ mens Partenes samlede markedsandeler på oppstrømsmarkedet var [REDACTED] samme år, jf. punkt 6.3.2.1. Det er med andre ord tale om et vertikalt overlappende marked, jf. krrl. § 18a første ledd bokstav f).

Denne vertikale relasjonen er etter Gyldendals syn overhodet ikke egnet til å ha noen negativ virkning på konkurransen. Så vidt Gyldendal kjenner til, brukes eksklusivitet eller lignende virkemidler ikke i relasjonen mellom bokhandler og forlag, og ingen forlag stenges ute fra bokhandelen. For en bokhandel er utvalg viktig, og det er særlig viktig å ha titlene som selger godt uavhengig av hvilket forlag som sitter på rettighetene. Bokavtalen³⁹ innebærer også at bokhandelen har skaffeplikt (og forlagene leveringsplikt), jf. Bokavtalen § 3.1, og bokhandelen har forbud mot å diskriminere på bakgrunn av forlagets eierskap, jf. Bokavtalen § 4.1. Gyldendal vil dermed verken ha mulighet eller insentiv til kunde- eller innsatsfaktorutestengelse etter transaksjonen. Dette forsterkes ytterligere av at Partenes samlede markedsandeler oppstrøms er relativt beskjedne og at Forlagene i hovedsak har profilert seg inn mot smalere utgivelser som det ikke vil være i Gyldendals interesse å nekte solgt i konkurrerende bokhandler.

[REDACTED]
[REDACTED] Gitt de små inkrementelle økningene i Partenes samlede markedsandeler oppstrøms som følge av Transaksjonen, er ingen grunn til å anta at Transaksjonen vil gi Gyldendal noe økt insentiv til innsatsfaktorutestengelse etter Transaksjonen. [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

³⁸ Jf. tabellen i Bransjestatistikken s. 51. Også her antar Gyldendal at totalmarkedet reelt sett er noe videre enn det som fremgår av Bransjestatistikken.

³⁹ Bokavtalen, tidligere kalt Bransjeavtalen, er en samarbeidsavtale mellom Forleggerforeningen og Bokhandlerforeningen om omsetning av bøker. Avtalen omfatter en tidsavgrenset fastpris, men også litteraturabonnementer, skaffeplikt og leveringsplikt. Avtalen er basert på forskrift om unntak fra konkurranseloven § 10 for samarbeid ved omsetning av bøker. Bokavtalen er tilgjengelig på <https://forleggerforeningen.no/bokavtalen/>.

Tabell 11: Arks tre viktigste konkurrenter og leverandører i markedet for salg av fag- og lærebøker fra bokhandel

Konkurrenter	Leverandører
[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]

7.3 Vertikalt berørt marked for distribusjon av bøker fra forlag

7.3.1 Om markedet

Forlagsentralen ("FS"), som er et heleid datterselskap av Gyldendal, er aktiv innenfor distribusjon. Distributørleddet tilbyr blant annet tjenester knyttet til lagerføring og distribusjon av fysiske bøker til forlag, lagerføring og distribusjon av andre varer enn bøker til bokhandel og andre, samt tjenester knyttet til lagerføring og distribusjon av bøker og andre varer til sluttkunde for netthandel. Distributørens kunder er i hovedsak forlag (inkludert bokklubber), og det meste av volumet går til bokhandel, men FS distribuerer også for netthandel, og da direkte til sluttkunde.

FS selger ovennevnte typer tjenester fritt i markedet, men Gyldendal er en av selskapets største kunder. Frem til 2021 eide Aschehoug 50 % av FS. Da Gyldendal i 2021 overtok hele eierskapet,

[REDACTED]

Den andre sentrale aktøren i markedet for distribusjon av bøker fra forlag er selskapet Sentraldistribusjon AS ("SD"), som eies av Cappelen Damm. FS og SD antas å være omtrent like store. I tillegg har Vigmostad & Bjørke egen lagervirksomhet og utfører disse tjenestene selv, men selger så vidt Gyldendal kjenner til ikke slike tjenester til andre forlag. Potensiell konkurranse eksisterer også i form av andre kjeders mulighet til å håndtere en større del av distribusjonen i egen verdikjede, samt fra aktører med virksomhet innenfor logistikk og distribusjon rettet mot andre markeder.

7.3.2 Partenes vertikale overlapp innen distribusjon av bøker fra forlag

FS' virksomhet innen distribusjon av bøker er vertikalt forbundet med Forlagenes virksomhet i forlagsleddet. Gyldendal ser i denne sammenheng ikke grunn til å skille mellom allmennlitteratur og fag- og lærebøker, ettersom litteraturkategori ikke anses å ha betydning for vurderingen av denne vertikale relasjonen.

FS' markedsandeler på distribusjonsleddet anslås å være rundt [REDACTED]. Partenes totale samlede markedsandeler på forlagsleddet er ifølge Bransjestatistikken 33,7 %.⁴² Som nevnt er dette anslaget imidlertid et overestimat, ettersom det ikke hensyntar aktører som ikke rapporterer til Forleggerforeningen, jf. punkt 6.3.2.1 og 6.4.2.1 over. Dersom man i tråd med det som fremgår i punkt 6.3.2.1 og 6.4.2.1 over legger til grunn at totalmarkedet reelt er [REDACTED] større enn det som fremgår av Bransjestatistikken, vil Partenes samlede markedsandeler være i underkant av [REDACTED], slik at det kun er tale om et vertikalt overlappende marked, jf. krrl. § 18a bokstav f). For god ordens skyld beskrives likevel markedsstruktur og etableringshindre i det følgende.

7.3.3 *Transaksjonen er ikke egnet til å påvirke konkurransen i distribusjonsleddet.*

Etter Gyldendals syn er foretakssammenslutningen ikke egnet til å ha noen negativ innvirkning på konkurransen i distribusjonsleddet.

FS' største konkurrent i markedet er som nevnt SD, som eies 100 % av Cappelen. I tillegg står Vigmostad & Bjørke for distribusjon av egne bøker, men tilbyr etter det Gyldendal kjenner til p.t. ikke distribusjonstjenester til tredjeparter.

Gyldendal anslår som nevnt at FS har om lag [REDACTED] av markedsandelene innenfor distribusjon i Norge. Gyldendal anslår videre at SD har omtrent [REDACTED] av markedsandelene, mens Vigmostad & Bjørke anslås å ha om lag [REDACTED] av markedsandelene. SD er dermed en betydelig konkurrent, og SDs sterke tilstedeværelse i markedet – sett i sammenheng med Partenes begrensede samlede markedsandeler på forlagsleddet – tilsier klart at Gyldendal ikke vil ha noe insentiv til å stenge andre forlag ute som følge av Transaksjonen.

Gyldendal finner også grunn til å fremheve at etter Bokavtalen § 3.1 har bokhandlene plikt til å skaffe kunder bøker som lagerføres av forlagene (skaffeplikten), mens forlagene har leveringsplikt til bokhandlene. Bokavtalen § 4.1 om handels- og betalingsbetingelser mellom forlag og bokhandler innebærer videre at FS på vegne av sine kunder må sende varer til *alle* landets bokhandlere – uavhengig av bokhandlerens eierskap – og ikke kan nekte dette. Basert på disse bestemmelsene i Bokavtalen drives FS i dag ut fra et prinsipp om ikke-diskriminering for alle kunder. FS bidrar på denne måten til å sikre mindre forlag tilgang til distribusjon til alle landets bokhandler. Dette er også et bærende prinsipp for FS for å sikre lave enhetskostnader, effektivitet og kvalitet for alle kunder. Transaksjonen vil gi verken økte muligheter eller insentiver til utestengende atferd på forlagsleddet. Dersom det var tilfelle, ville insentivene vært vel så store forut for Transaksjonen, gitt Forlagenes beskjedne markedsandeler på forlagsleddet.

I forlengelsen av dette påpekes [REDACTED]

⁴² Jf. Bransjestatistikken s. 63.

Virkingen av Transaksjonen på distribusjonsleddet vil med andre ord være helt begrenset.

Endelig minnes det om at Gyldendal og Aschehoug eide FS i fellesskap frem til 2021, da Gyldendal kjøpte ut Aschehoug. Aschehougs volum, som tidligere var "bundet opp" hos FS, kom dermed i spill. Dette har etter Gyldendals syn bidratt til å styrke konkurransen i markedet, da den eneste måten FS på sikt kan sikre seg Aschehougs volum er gjennom fortsatt å tilby de beste, billigste og mest kostnadseffektive løsningene.

Basert på det ovennevnte er det Gyldendals klare oppfatning at Transaksjonen ikke er egnet til å ha noen innvirkning på konkurransen i distribusjonsleddet.

7.3.4 Etableringshindre

Gyldendal antar at det i utgangspunktet er relativt lave etableringshindre innen distribusjon av bøker så lenge det er tale om begrensede volum. I teorien kan enhver aktør som allerede driver lager- og distribusjonstjenester nokså lett tre inn i markedet for distribusjon for bokbransjen. Det bemerkes i den sammenheng at Bokbasen er åpent tilgjengelig for enhver.⁴³

Tilsvarende kan enhver som ønsker det i teorien starte opp egen lager- og distribusjonsvirksomhet for bøker. Det kreves ingen særskilte tillatelser for å etablere seg i markedet, og både lagerplass og transport er tjenester som kan anskaffes fra tredjeparter. Dette gjøres også i praksis. Små forlag vil ofte vil ha egne lager og forestå egen distribusjon til butikk og sluttkunde ved bruk av transporttjenester som kjøpes inn fra tredjeparter (Posten, Bring mv.).

For større forlag vil det imidlertid i realiteten fort bli upraktisk å ha egen lagerplass, og for å oppnå effektiviseringsgevinster og stordriftsfordeler ved distribusjon av større volum kreves også større investeringer i spesialmaskiner mv. Så langt det gjelder distribusjon av større volum, er det dermed vesentlig mindre praktisk – og mer kostnadskrevende – for alternative aktører å etablere seg i konkurranse med FS og SD.

7.3.5 Partenes viktigste kunder, konkurrenter og leverandører

Partenes kunder, konkurrenter og leverandører på oppstrømsmarkedet er oppgitt i punkt 6 over. Forlagssentralens tre viktigste kunder, konkurrenter og leverandører på distribusjonsleddet oppgis som:

⁴³ Bokbasen utvikler og tilbyr informasjon og informasjonsløsninger til bokbransjen og inneholder praktisk talt samtlige norske boktitler. Databasen er infrastruktur for digitale løsninger i forlag, bokhandel, bibliotek og skole. Bokbasens kunder er norske forlag og utgivere, bokhandel, nettbokhandel, andre forhandlere, biblioteker og institusjoner.

Tabell 12: Forlagsentralens tre viktigste kunder, konkurrenter og leverandører på distribusjonsleddet

Konkurrenter	Kunder	Leverandører
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]

8 EFFEKTIVITESGEVINSTER

Selv om foretakssammenslutningen ikke anses å ville ha negative virkninger for konkurransen i noe marked, vises det for fullstendighetens skyld til effektivitetsgevinstene som skisseres i punkt 3.2 over. Gyldendals eierskap i Forente Forlag vil blant annet bidra til å muliggjøre Forlagenes digitale satsing, styrke deres kommersielle kraft og sørge for god sekundærutnyttelse av allerede investert kapital i form av digitalisering og lydproduksjon basert på Forlagenes eksisterende backlist i allmenntilgjengelig markedet. I tillegg til å gi generelle rasjonaliseringsgevinster vil foretakssammenslutningen på denne måten muliggjøre økt innovasjon og økt utvalg for sluttbruker gjennom Forlagenes inntreden i nye digitale markeder. Se for eksempel <https://bok365.no/artikkel/gyldendal-inn-i-nytt-forlagshus/> for mer informasjon om foretakssammenslutningens formål.

9 TILSYN FRA ANDRE KONKURRANSEMYNDIGHETER

Transaksjonen er ikke underlagt krav om tilsyn fra andre konkurransemyndigheter.

Transaksjonen krever ikke lisenser eller tillatelser etter norsk lov.

10 AVTALEN OM FORETAKSSAMMENSLUTNINGEN MED BILAG

Avtalen om foretakssammenslutningen med bilag vedlegges som

Vedlegg 1: Transaksjonsavtale datert 9. september 2022 med vedlegg

Transaksjonsavtalen og Aksjonæravtalen er å betrakte som forretningshemmeligheter.

11 ÅRSBERETNING OG ÅRSREGNSKAP FOR SISTE REGNSKAPSÅR

Gyldendals årsberetning og årsregnskap for 2021 er tilgjengelig på https://webcms.retsdata.no/media/uapj2mvl/gyldendal-%C3%A5rsrapport-2021.pdf?_ga=2.120869000.1872338114.1646656556-298919825.1629881250.

Forlagenes årsberetninger og årsregnskap for siste regnskapsår vedlegges som:

Vedlegg 2: Forlaget Press, årsregnskap for 2021

Vedlegg 3: Pax Forlag, årsregnskap for 2021

Vedlegg 4: Dreyers Forlag Oslo, årsregnskap for 2021

Vedlegg 5: Spartacus Forlag, årsregnskap for 2021

12 KONFIDENSIALITET

Denne meldingen inneholder forretningshemmeligheter jf. konkurranseloven § 18 b. Forslag til offentlig versjon av meldingen og begrunnelse er vedlagt meldingen.

Vedlegg 6: Forslag til offentlig versjon av melding

Vedlegg 7: Begrunnelse for anmodning om unntak fra offentlighet

13 AVSLUTTENDE BEMERKNINGER

Vi ber om å bli kontaktet dersom det skulle være spørsmål til meldingen.

Dersom Konkurransetilsynet mottar innsynsbegjæringer i meldingen eller andre dokumenter i saken, ber vi om å bli underrettet.

Med vennlig hilsen
Advokatfirmaet Thommessen AS

Siri Teigum
Advokat (H)